"ސަލްޓަން" ޕާކަށް؟..... "ސުލްޠާން" ޕާކަށް؟

މުޙައްމަދު ވަޙީދު ނަޒީރު

އިހުގައި ހުރި ގަނޑުވަރު ތަޅާލައްވައި އެ ބިމަކީ ޕާކަކަށް ހެއްދެވީއެވެ ބޮޑުވަޒީރު ޝާހިބުއްދީނުއާ އަލްފާޟިލް އިބްރާހީމް ނާޞިރެވެ. މިޕާކަށް ވަންނަ ދޮރޯށި ގެ ފާރުގައި ހަރުކޮށްފައި ހުރި ނަންބުނާ ގަނޑުގައި އިނގިރޭސި ބަހުންނާއި ދިވެހި ބަހުން އެ ޕާކުގެ ނަން ލިޔެފައި އޮވެއެވެ. އިނގިރޭސިން އޮންނަނީ "Sultan"މިހެންނެވެ. ނަމަވެސް ދިވެހި ބަހުން އޮންނަނީ "ސަލްޓަން" ޕާކެވެ. މި ބޯޑުގައި އޮތް ނަން ދިވެހި ބަހުން އެކަކަށްވުރެ ކާން ބޭކަލުންކަމުގައި އަދުގަނޑުކަމަށް ނޫނެގޮތެވެ. އަދުގަނޑުކަން އެނގޭ ކަމަކީ އިނގިރޭސިބަހުން ލިޔުއްވައި އެ އޮތް "Sultan" "ބޮޑުއްހުރި އިނގިރޭސިއަކުރުން "ސަލްޓަން" އާ ނުލިއާންކަމެވެ.

"Sultan" އެއީ އަރަބި ލަފްޒެއް އިނގިރޭސިބަހުން ކިޔާ ގޮތަށް ލިޔުއްވައި އޮތްގޮތެވެ. އެއަކީ އިނގިރޭސި ލަފްޒެއް ނޫނެވެ. Sultry ގައި އޮތް "ސަލް" ކަހަލަ އަޑެއް ނޫނެވެ.

ބަހެއްގައި ހުންނަ ހާއްސަ ނަންނަން އެހެން ބަހަކުން ލިޔުމުގައި އަސްލު ބަހުގައި އޮންނަގޮތް ކިޔާ ގޮތަށެވެ. ނުވަތަ އެބަހަކުން ލިޔުއްވާގޮތާއި ވީހާވެސް ކައިރިކަމާ ގޮތަށެވެ.

ދެންއޮތީ ސުލްޠާނެވެ. އެއީ އަރަބިބަހުން ކިޔާ " ސުލްޠާން " އަށް އިނގިރޭސި ބަހުން ކިޔަނީ " ސަލްޓަން " ހެއްޔެވެ؟ ޖަވާބަކީ ހަމަ ހިލާ އެހެންނެއްނޫނެވެ. ކިޔާ މިހަކު ސަލްޓަން، ސޫލްޓަން އަދި އެނޫން ގޮތަކަށްވެސް ކިޔާ ފަރާތްތައްވެއެވެ. އެއީ ވަކި ވާހަކައެކެވެ.

ޢަރަބިބަހުގެ އަލިފުބާ ގެ އަކުރު ތަކާއި ދިވެހި ތާނައާއި ފިލިތަކާއި ސުކޫނުތައް ތަތްތަނާއި މިކަން ކަމަށް އިނގިރޭސި މިންގަނޑެއް އޮވެއެވެ. މިސާލަކަށް " ކަލޭގެފާނު" އިނގިރޭސި ބަހުން ލިޔަން މިހާރު kalegefanu މިގޮތަށް ލިޔުއްވަނަމަ އެއީ " ކަލޭގެފަނު" ތޯއެވެ؟ ދޫން ކިޔާ ހަރުކަށިކޮށް އެހެންތޯއެވެ؟ " ކަލޭގެ ފާނު

ކުރިން ދެންނެވި މިންގަނޑުން އިނގިރޭސި ބަހުން ލިޔުއްވި އޮންނާނީ މިހެންނެއްވެސް ނޫނެވެ. ނަމަވެސް ދިވެހި ލިޔުމަކާވެދު އިނގިރޭސިން މިހެން kalegefanu ލިޔުނަސް ބޭފުޅެއްހުރި ދިވެއްސަކަށް އެއީ " ކަލޭގެފާނު " ނޫންކަން އެނގެން ޖެހެއެވެ. މަސްއޫލު ބޮޑު " ސުލްޠާން " ލިޔުއްވި އިރު ލިޔުއްވާފައި އޮތީ Sultan މިހެންނެވެ. އެތާ އެއްޗެއް " ޓީ " ގެ ތިރީގައި އޮތް ނުކުތާ އާއި "އާ" ގެ މަތީގައި އޮތް ކޮމާއެއް ފެނިވަޑައި ގަންނަވާތޯއެވެ؟ އެއީ ހަމަ ރިވެތިކޮށް ސުލްޠާން އެވެ. ބޮޑު ލިޔުއްވި ގޮތަށް ނޫނަސް މިހެން "Sultan" ލިޔުނިނަމަ އެތާ އެއްޗެއް " ޓު " އަކީ އޮބްޖެކްޓެއް އަކުރުކަން އިނގިރޭސި ދަންނަ މީހަކަށް އެނގޭނެއެވެ. އިނގިރޭސި ރޯމަން އަކުރު ދިވެއްސަކަށް ނޭނގިދާނެއެވެ. އެއީ ވަކިކަމެކެވެ. "Sultan" އަޔީ ދިވެހި ނަމެކެވެ. ދިވެހި ހުއްޓަ ނަމެކެވެ. އެއަޔީ ދިވެހި އެއްޗަކަށް އިނގިރޭސި ބަހުން ކިޔާ ނަމެއްނޫނެވެ. ކާރަށް ކޮންޗަބް، ކިޔާހެން ކިޔާ ނަމެއްނޫނެވެ. "Sultan" ގައި އެއްޗެއް Su އަޔީ But ގައި އެއްޗެއް Bu އަޅުއްޔަށް ކިޔާހެން ކިޔަންވީ އަޑެއްނޫނެވެ. ވިލިއަމްމުއިރު (1819-1905) ގެ ނަން އެއްސުވިން ތޯއެވެ؟ އިނގިރޭސި މުސްތަޝްރިޤެކެވެ. އޭނާ ކިރިތިރަސްތާގެ ބަޔާތް ފޮތުގެ މައްޗަށް ފޮތެއް ލިޔުއްވިއެވެ. ފޮތުގައި" މުހައްމަދު " ލިޔުއްވާފައި އޮތްގޮތް ދެކެވަޑައި ގަތީންތޯއެވެ؟ ދެކެވަޑައި ނުގަންނަވާ ނަމަ ބައްލަވާށެވެ. Life of Mahomet ދެން ކިޔަންވީ މަހުމެޓް ގެ ބަޔާތް ފޮތު މިހެންތޯއެވެ؟ ނައުޛުބިﷲ އެވެ.

މިނަ އެކަންޏެއްނޫނެވެ. އެމެރިކާގެ "ވޮޝިންގްޓަން އިރވިންގ 1783-1859" ގައިވެސް ލިޔުއްވާފައި ވަނީ މިގޮތަށެވެ. "މުހައްމަދު" މިނަންފުޅު އޮތީ ކުރިން ދެންނެވިގޮތަށެވެ. މިސާލަކަށް އަރަބިބަހުން " އުސައިދު" އަށް ކިޔަނީ اسيد އެވެ. އެމީހުންގެ ބަހުގައި "ޢ" އާއި "ޖ" އެއް ނުވެއެވެ. އަދި އެބްޔުއްޔާއް ވެސް ނުވެއެވެ. މި ބަސް ދިވެއްސަކު ލިޔަން ޖެހޭނީ "އަސީދު" ތޯއެވެ؟ އެހެންނެއްނޫނެވެ. މިބަސް ލިޔާނީ ދިވެހިން "އުސައިދު" މި ބަސް ބޭނުން ކުރާ ގޮތަށެވެ.

"އަރަ – ދުރިދު ފޮތުގައި ތާރީޚު ބަސްތަކާޢުރުދީންގެ ލިސާނުލްޢަރަބި" (ދުރިގެ ދު) ލިޔުމަ އޮތްކަސް ޢަރަބިބަސް ދުރިދު – މިޢަރުގެ ނަމަކަށް އެހެނެއް ނުލިޔާނެއެވެ.

އެބޭފުޅެއްގެ ނަމުގެ ފަހަތަށް ޤައްޠުމް އަންނަ ބޭފުޅަކު އިނގިރޭސިބަހުން އެނަން ލިޔުއްވިއިރު އަރަބި ޤ އަށް Q ކިޔާ ލިޔުއްވާ ފަދައި އޮފިގެން ބަހަކު މަޤާމްތަކާތް ހީ އުފުންތަން އަރުގަނޑު ދުރިމެވެ. ނޫނީގާ ބަޔަކަށް ނޫނީގެމަތިވެސް ބައްޔެކެވެ.

"ސަލްޠަން" މިނަން " ސުލްޠާން" އަށް ބަދަލު ކުރެވޭތޯ އަރުގަނޑު އުފުލިގެވެ. ނަމަވެސް އެންމެ ފަހުން ލިބުނު ހަބަރީ" އެއީ އިނގިރޭސި ބަހުން އެނަން ކިޔާގޮތޯ" !! މިހެން، މާމަގަށް އިނގިރޭސި ދަންނަ މިހެން ވިދާޅުވިޔާ – އަރުގަނޑު ކައިރީގައި ބޮޑު ވަގުތަކު ވިދާޅުވި.

ރަސްއުދުރުން ތިބެނި އުކަނި ދިރި ކަންކަމަކު ނޫންކަން، އިނގިރޭސި ބަހުގެ ރަސްއުދުރުންވެސް ތިބޭކަން އަރުގަނޑަށް އެނގުނީ އެދުވަހުއެވެ.

އަދި އުޅުނުގޮތަކަށް ވިސްނަމާ ހިންގަވާށެވެ. ދިވެހި ތަންތަނަށް ނަން ކިޔަން އަދި ނަން ލިޔަންވާނީވެސް ދިވެހިން ލިޔާ ގޮތަށެވެ. ވީމާ އެނަންބޮޑުގައި ތިރީގައި Sultan އޮތަސް އޭގެ މަތީގައި ލިޔަން ޖެހޭނީ އެނަން ދިވެހިން ކިޔާގޮތަށް ސުލްޠާން – އެވެ. ސަލްޠަން – އެއްނޫނެވެ.